

Diplomatiska förbindelser - med respekt

Eva Björklund

Det var mitt på dagen den 17 december som de två presidenterna i Kuba och USA samtidigt meddelade att de genomfört en fångutväxling och beslutat inleda förhandlingar om att återupprätta de diplomatiska förbindelser som USA avbröt 1961, inför den militära invasionen i Grisbukten. President Obama konstaterade att USAs lika långa blockad och försök att isolera Kuba hade misslyckats med att uppnå målet - att tvinga fram ett regimskifte - och att det nu var dags att ändra strategi för att uppnå det.

Kubas krav:

bankkontakt och bort från terroristlistan

Förhandlingar om att upprätta diplomatiska förbindelser och ambassader i respektive land inleddes en månad senare den 21 januari i Washington. En andra förhandlingsomgång genomfördes 27 februari och nu, den 22-23 maj en tredje omgång. Det är komplicerade frågor som ska lösas efter över 50 år av Kubafientlig USA-politik. Kuba har krävt att USA ska ta bort landet från sin lista över länder som påstås stödja terrorism, och att få tillgång till en bank i USA för att inte behöva hantera alla utgifter och intäkter kontant, vilket Kubas FN-ambassad i New York, intressekontoret i Washington och alla kubanska delegationer till USA varit tvungna att göra i flera år.

I avvaktan på att detta skulle ske har förhandlingarna handlat om villkoren för upprättandet av ambassader och diplomaternas verksamhet i respektive land. Kuba hävdar strikt tillämpning av FN-stadgan och Wienkonventionen om diplomatiska relationer. Det innebär att diplomaterna måste följa värdlandets lagar och inte försöka störa dess inre ordning: icke inblandning i inre angelägenheter.

Kravet att Kuba skulle tas bort från terroristlistan ställdes också av Celac, "Latinamerikanska och karibiska ländernas gemenskap", som villkor för att genomföra det

7e Amerikatoppmöte som skulle ägde rum i Panama 10-11 april. Det dröjde ändå ända till kvällen den 9e april, innan president Obama meddelade att han skickat iväg sitt beslut att ta bort Kuba från listan till kongressen. Kuba och övriga Celac accepterade detta och Amerikatoppmötet kunde äga rum för första gången med världsdelen alla 35 länder. (se sid 9: Kuba borttaget ...)

Och inför tredje förhandlingsomgången gav USA äntligen tillstånd till en liten bank i Florida - Stonegate - att med undantag från blockadlagarna öppna konto för de kubanska beskickningarna.

USAs krav:

obegränsad kontakt med "civilsambället"

Förhandlingarna 22-23 maj gjorde enligt båda sidor framsteg, men nådde inte någon överenskommelse när det gäller diplomaternas rörelsefrihet. Båda ländernas diplomater har hittills varit tvungna att begära tillstånd för resor utanför huvudstäderna i respektive land. USA kräver nu fri rörlighet på Kuba för att komma i kontakt med "civilsambället" medan Kuba kräver att USA ska upphöra med sin undergrävande verksamhet på Kuba (se Ny miljonrullning sid 15).

Efter förhandlingarna 23 maj sa USAs chefsförhandlare Roberta Jacobson till New York Times att USAs diplomater antagligen kommer att behöva avisera sina resor på Kuba i förväg, precis som i en del andra länder. "Våra ambassader verkar på många olika sätt i olika länder och vi förväntar oss att också kunna verka inom den ramen på Kuba. Det kommer inte att bli något unikt för Kuba."

Kuba har också invänt mot den journalistutbildning USAs erbjuder kubaner på sitt intressekontor i Havanna. På frågan om USA skulle kunna gå med på att dessa kurser sker i samarbete med kubanska myndigheter svarade hon att hon inte kunde gå in på sådana detaljer.

forts sid 9

forts från sid 8

Fortsatta förhandlingar på lägre nivå

Båda parter menade att förhandlingarna gått framåt i respektfull och konstruktiv anda och att de detaljer som återstår inte kommer att kräva en tredje förhandlingsomgång på hög nivå utan kan lösas genom fortsatta förhandlingar genom den diplomatiska personal länderna har på sina respektive intressekontor hos varandra.

Normalisering först när blockaden hävs

Kubas chefsförhandlare Josefina Vidal påpekar att när de kommit överens om upprättande av diplomatiska förbindelser och ambassader innebär det inte att förbindelserna uppnått en nivå av normalisering. Det kan ske först när USAs fientliga politik upphör, det vill säga när blockaden hävs och Guantanamo basen återlämnats.

